

NHÀ THỜ ĐÀ LẠT MÙA GIÁNG SINH

Mùa Giáng Sinh thường là thời điểm kỳ diệu nhất trong suốt cả một năm với tiếng chuông nhà thờ ngân nga trong đêm vắng, với ánh nến lung linh huyền ảo và giọng thánh ca trầm bổng gọi lên những cảm xúc thanh thoát, êm đềm và thánh thiện trong lòng người. Vào dịp Giáng Sinh hằng năm, nhà thờ là nơi tập trung rất nhiều người cả trong đạo lẫn ngoài đạo đến tham dự lễ thật đông vui. Những người Đà Lạt cư ngụ tại đường Nguyễn Đình Chiểu, ấp Cô Giang... bên tai luôn vang nghe tiếng chuông nhà thờ vang vọng cõi trần gian. Ghi lại kỷ niệm với nhà thờ Cô Giang một giáo đường xinh xắn của xứ hoa đào nhà thơ **TÂM MINH** cảm hứng viết bài “*Tiếng chuông*”:

*“Chuông nhà thờ Cô Giang
Sáng đỏ hồi reo vang
Nhạc vui theo chân Chúa
Dương thế được bình an...”*

Nhưng hình như Đà Lạt lại là nơi hội tụ của mọi thương nhớ trong cuộc đời và dang dở trong cuộc tình, của chia ly và ngăn cách kể từ lúc tóc hãy còn xanh cho đến khi đã ngả màu. Kể sao cho hết. Cô nữ sinh Trưng Vương **NGUYỄN THỊ NGỌC DUNG** rời Sài Gòn lên ghé thăm thành phố sương mù, ôm mỗi tâm sự riêng, lang thang khắp nẻo đồi cao lũng thấp. Tiếng chuông nhà thờ Đà Lạt vang vọng không trung, theo với bước chân khách du, mãi còn âm hưởng trong lòng người cô quạnh để rồi được thể hiện thành những vần thơ sầu muộn trong bài “*Đường chiều Đà Lạt*”:

*“Xa vắng lòng anh thung lũng sâu
Tim em nhỏ bé, lớn chưa mau
Ngây thơ, tội lỗi trăm điều sợ
Đừng nói thương nhau, đừng đợi nhau.*

*Hồi chuông Cứu Thế vọng điệu hiu
Gác lạnh cheo leo đỉnh cô liêu
Tay viết nét gầy câu già biệt
Chẳng thể, chẳng hèn nói thương yêu*

*Đòi thông gió hú mãi không thôi
Ôm gối lệ hờn lã chã rơi
Đà Lạt đêm trường đông thôn thức
Khăn hoa thấm ướt giọt đầy voi”...*

Nhà thờ lớn nhất thành phố Đà Lạt là ngôi giáo đường ở gần khách sạn Palace được gọi là nhà thờ “Chánh Tòa”, hay còn cái tên dân gian là nhà thờ “Con Gà” vì trên đỉnh tháp chuông có tượng một con gà lớn. Nhà thờ được xây dựng từ 1931 đến 1942, là một trong những công trình kiến trúc tiêu biểu và cổ xưa nhất của Đà Lạt

NGUYỄN NGỌC CHÍNH giới thiệu Nhà thờ Con Gà như sau:

“Nhà thờ Chính tòa Đà Lạt được chính thức khởi công vào 9 giờ sáng Chủ Nhật, ngày 19/7/1931, do giám mục Colomban Dreyer (Khâm sứ Tòa thánh tại Đông Dương và Thái Lan) đặt viên đá đầu tiên. Nhà thờ được xây theo đồ án của linh mục Céleste Nicolas, cha sở lúc bấy giờ. Năm 1934, một thánh giá được đặt trên đỉnh tháp chuông chính. Ở đỉnh tháp có gắn một con gà bằng đồng dài 0,66m, cao 0,58m. Cũng vì thế Nhà thờ Chánh tòa sau này còn có tên Nhà thờ Con Gà. Con gà quay quanh một trục bạc đạn để chỉ hướng gió. Một số người giải thích Con gà là biểu tượng của nước Pháp (Coq Gaulois) nhưng những người Công

giáo lại cho rằng Con gà là biểu tượng của sự sám hối, theo đoạn Tân Ước kể lại việc Chúa Giê-su quả trách Phê-rô (một trong 12 tông đồ của Người): Đêm nay gà chưa gáy, con sẽ chối Ta ba lần... Mặt bằng nhà thờ được xây dựng theo hình chữ thập giá có chiều dài 65m, rộng 14m với tháp chuông cao 47m. Từ độ cao đó, tháp chuông nhà thờ có thể nhìn thấy mọi nơi của thành phố. Tường chịu lực của nhà thờ được xây bằng gạch đá dày khoảng 30-40cm. Trên tường trong nội thất được gắn các bức phù điêu với kích thước 1m x 0,8m, làm bằng xi măng và sắt do nhà điêu khắc Xuân Thi thể hiện. Riêng phần tường ngoài luôn được quét sơn màu hồng, càng tôn thêm sự trang nghiêm của một công trình kiến trúc tôn giáo.”

Một bản nhạc nổi tiếng được gợi hứng từ Nhà thờ Con Gà là bản: *“Bài thánh ca buồn”* của **NGUYỄN VŨ**. Nhạc sĩ Nguyễn Vũ tên thật là Nguyễn Tuấn Khanh, sinh năm 1944 tại Hà Nội nhưng suốt thời thơ ấu ông sống ở Đà Lạt. Những năm tháng tuổi thơ sống ở thành phố sương mù đã tác động nhiều đến bước đường nghệ thuật của ông trong đó có *“Bài thánh ca buồn”*. Bài hát này là một trong những ca khúc pop-ballad được nhiều người Việt ưa chuộng vào mỗi dịp Giáng sinh.

Nhạc sĩ Nguyễn Vũ cho biết:

“Tôi không nghĩ ca khúc này lại được nhiều khán giả yêu mến đến thế. Khi viết ca khúc ấy, đơn giản tôi đang hoài niệm quãng thời gian trai trẻ của mình. Cái thời mà tôi chỉ dám ngắm nhìn người tôi mến, không dám mở lời làm quen...”

“Thuở tôi là một cậu bé 14 tuổi ngày đi lễ ở nhà thờ Con gà (TP.Đà Lạt), sở dĩ tôi “chịu khó” đi lễ bởi vì phát hiện ra một cô gái rất xinh và ngoan đạo mỗi ngày vẫn đi ngang qua ngõ nhà tôi để đến nhà thờ. Trái tim vụng dại của thằng con trai mới lớn đập loạn nhịp trước bóng hình thiếu nữ tóc bồng bênh

trong gió cao nguyên. Ngày qua ngày, suốt hơn ba tháng trời, tôi âm thầm, lăm lăm làm “cái đuôi” của cô ấy. Kể trước người sau, mỗi bận đi lễ về phải đi bộ hơn 3km đường đèo nhưng một lời bẻ đôi tôi không dám thốt. Lòng thành của tôi chỉ được hưởng một ân huệ còn con: Tôi được biết cô ấy tên Th., lớn hơn tôi 2 tuổi...”

“Thế rồi một buổi chiều gần lễ Giáng Sinh, tan lễ thì trời đổ mưa to, cô ấy nép vào một mái hiên trú mưa, tôi cũng... trú tạm bên cạnh, hai người đứng cách nhau độ một gang tay. Lẫn trong tiếng mưa vang lên giai điệu quen thuộc của bản thánh ca “Đêm thánh vô cùng” (Silent Night) vẳng ra từ ngôi nhà gần đấy: *“Đêm Thánh vô cùng / Giây phút tung bồng / Đất với trời, se chữ đồng...* Cô ấy đưa tay hứng những giọt nước mưa và khe khẽ hát theo. Tôi lặng người. Giọng hát cô ấy buồn da diết. Tựa dưng tôi cảm thấy run, khẽ đưa tay vuốt nhẹ những hạt mưa bụi li ti bám bên ngoài chiếc áo của cô ấy. Cô ấy bất chợt quay sang tôi nhòe miệng cười: “Cảm ơn nghen!”. Mưa tạnh, “người trong mộng” đã khuất dạng tựa bao giờ mà thằng con trai 14 tuổi vẫn còn đứng ngẩn ngơ vì *“Người đi một nửa hồn tôi mất / Một nửa hồn tôi bỗng dại khờ”*.

“Ba ngày sau, gia đình tôi chuyển vào Sài Gòn sinh sống. Tâm trạng tôi lúc đó y như người vừa đánh mất một vật quý giá. Từ đó, mỗi khi chợt nghe bài “Đêm thánh vô cùng” lòng tôi lại tái tê với ánh mắt, nụ cười hồn nhiên, thánh thiện tựa thiên thần của “người ấy... Ôm hình bóng ấy cho đến mãi 14 năm sau, tình cờ nghe lại “Đêm thánh vô cùng” từ chiếc máy đĩa, bỗng dưng cảm xúc từ một mối tình thánh thiện, hồn nhiên như trẻ thơ – tưởng như đã vùi sâu dưới lớp bụi trần thời gian – chợt ứa về trong ký ức, thôi thúc tôi và “Bài thánh ca buồn” ra đời”.

Đây là một chuyện tình buồn nhưng không bi lụy. Nhạc phẩm “Bài thánh ca buồn” được nhạc sĩ Nguyễn Vũ sáng tác trong hai tiếng vào một ngày tháng 10.1972. Nội dung như sau:

“Bài thánh ca đó còn nhớ không em. Noel năm nào chúng mình có nhau. Long lanh sao trời đẹp thêm môi mắt. Áo trắng em bay như cánh thiên thần. Giọt môi hôn dưới tháp chuông ngân.

“Cùng nhau quỳ dưới tượng Chúa cao sang. Xin cho đôi mình suốt đời có nhau.

Vang trong đêm lạnh bài ca Thiên Chúa. Khẽ hát theo câu đêm thánh vô cùng. Ôi giọng hát em mênh mang buồn...

"Rồi mùa giá buốt cũng qua mau. Lời hẹn đầu ai nhớ dài lâu. Rồi một chiều áo trắng phai màu. Em qua cầu xác pháo bay sau.

"Lời nguyện mình Chúa có nghe không. Sao bây giờ mình hoài xa vắng. Bao nhiêu đêm Chúa xuống dương gian. Bấy nhiêu lần anh nhớ người yêu.

"Rồi những đêm thánh đường đón Noel. Lang thang qua miền giáo đường dấu yêu. Tiếng thánh ca ngày xưa vang đêm tối. Nhớ quá đi thôi giọng hát ai buồn. Đêm thánh vô cùng lạnh giá hồn tôi."

Mùa Giáng Sinh Đà Lạt cũng luôn ở trong trái tim nhà thơ **NHẤT TUẤN (Phạm Hậu)**. Trước 1975 nhà thơ là quân nhân, gia nhập trường Võ Bị Quốc Gia Đà Lạt, năm 1955, Khóa XII. Nhà thơ được biết đến nhiều qua những tập thơ "Truyện chúng mình" và tập truyện "Đời lính". Thoạt tiên tình yêu thấp thoáng trong bài thơ "Truyện chúng mình", chỉ gợi lên nỗi nhớ mong của người ở Đà Lạt bị xa cách với người ở Sài Gòn. Trong đời lính, phải rời xa Đà Lạt, từ nơi tiền đồn biên giới nhà thơ gửi lòng nhung nhớ về thành phố này nhân mùa Giáng Sinh khi viết bài "Niềm tin":

"Lại một Noël nữa
Mấy mùa Giáng Sinh rồi
Anh ở đồn biên giới
Thương về một khung trời.

Chắc Đà Lạt vui lắm
Mimosa nở vàng
Anh đào khoe sắc thắm
Hương ngào ngọt không gian."

Có lúc tình yêu nơi giáo đường xuất hiện, trong hồi tưởng, nhà thơ chỉ nguyện cầu, ước mong "thấy" được người yêu nơi bài thơ "Cầu nguyện" (chứ không phải mong "lấy" được người yêu như bản nhạc đã đổi lời):

"Con quỳ lạy chúa trên trời
Để cho con thấy được người con yêu
Đời con đau khổ đã nhiều
Kể từ thơ dại đủ điều đắng cay

...
Bây giờ con đã gặp nàng
Không giàu, không đẹp, không màng lợi danh.

Chúng con hai mái đầu xanh
Chắp tay khẩn nguyện trung thành với nhau.
Thề rằng sóng gió biển dâu,
Đã yêu... trước cũng như sau... giữ lời

Người ta lại bỏ con rồi,
Con quỳ lạy Chúa trên trời thương con."

Bên một giáo đường nào đó hoa mimosa Đà Lạt khoe sắc vàng tươi thắm, nhưng trong lòng nhà thơ lại chỉ nổi lên kỷ niệm buồn bã với bài "Mimosa thôi nở":

"Noël xưa anh nhớ
Khi hãy còn yêu nhau
Nhà thờ nơi cuối phố
Thấp thoáng sau ngàn dâu
Anh chờ em đi lễ
Chung dâng lời nguyện cầu
Mimosa... bùng nở
Đẹp như tình ban đầu..."

Mới bốn mùa thu qua
Mimosa vẫn nở
Sao mối tình đôi ta
Ai làm cho dang dở
Đêm nay Noël đây
Chuông nhà thờ khắc khoải
Gió thổi lang thang bay
Mưa buồn giăng ngõ tối.

Anh quỳ bên tượng Chúa
Cúi đầu chắp hai tay
Lạy Chúa con chờ đợi
Người ngày xưa về đây
Nhưng em không về nữa
Đường khuya mưa bay bay
Mimosa thôi nở
Trong hồn anh đêm nay."

Một ngôi giáo đường nhỏ bé khác của Đà Lạt cũng gợi nhớ một mùa Giáng Sinh với hoa anh đào khoe sắc thắm, nhà thơ viết bài “Nhà thờ đường Cô Giang” với lời ghi chú “còn nhớ mãi ngôi giáo đường yêu dấu”:

...“*Những kỷ niệm thần tiên
Bây giờ anh vẫn nhớ
Nhà Thờ Đường Cô Giang
Chúa Nhật mình đến đó*

*Đa lạt vào Giáng Sinh
Anh-Đào reo mở hội
Tan lễ em và anh
Đường hoa về chung lối*

*Họ thấy em hôn anh
Vội làm dấu Thánh Giá
Các sơ... và sư huynh
Muốn là thiên thần cả!*

*Em hỏi: Họ có yêu ??
Anh đáp: Khi khẩn hứa,
Họ xin yêu rất nhiều
Yêu hết... con cái Chúa*

*Anh cố giữ niềm tin
Cửa tuổi trẻ mơ mộng
Nơi quê hương ngàn trùng
Xin em đừng tuyệt vọng*

*Vì sẽ có một ngày
Giáo đường xưa lại đến
Quy dưới trời tuyết bay
Thiết tha anh cầu nguyện.”*

Người yêu thơ có lẽ phải nhận ra rằng Nhất Tuấn, với những vần thơ lai láng trữ tình trong “*Truyện chúng mình*” không phải chỉ là truyện riêng tư “thì thầm bên gối” giữa hai người nữa mà đã hóa thành “truyện chúng mình” của bao nhiêu là đôi tình nhân thanh niên nam nữ khác. Nhà thơ đã viết hộ xuống những trang nhật ký về tình yêu của bao người trẻ tuổi. Khi thì đắm thắm thiết tha. Nhiều lúc lại dang dở náo sầu, phải cần đến thời gian như là một loại linh dược để dần dần hàn gắn các vết thương lòng trong quá khứ. Có thể coi đây là tâm sự chung của một thế hệ thanh niên thời đó, đồng một lứa tuổi với tác giả.

Phải kể thêm ở đây tâm sự của một cựu nữ sinh trường Bùi Thị Xuân Đà Lạt, đó là nữ sĩ **LỆ KHÁNH (Dương Thị Khánh)**. Đà Lạt một thời ấp ủ những vần thơ của KHÁNH, cho đến năm 1966 đã có bảy tập thơ được in ra, mà năm tập đầu đều mang tên là “*Em là con gái Trời bắt xấu*”. Lệ Khánh với tâm trạng buồn đau, với trái tim thổn thức vì tình, cũng từng ghé nhà thờ Đà Lạt và cảm hứng rồi viết bài thơ “*Tiếng kinh chiều*”:

...“*Cửa giáo đường còn mở
Một linh hồn bơ vơ
Chúa ơi đời con khổ
Từ vương nghiệp làm thơ.*

*Em quỳ bên tượng chúa
Chắp hai tay nguyện cầu
Từng hồi kinh nho nhỏ
Là những lời thương đau.*

*Chiều Đà Lạt lạnh lạnh
Như hồn em giá băng
Giáo đường sao vắng lặng
Tình mình sao cách ngăn.*

*Từng hồi kinh nói tiếp
Từng lời xin Chúa ơi
Con yêu chàng tha thiết
Chàng yêu con trọn đời.*

*Vòng tay Chúa hiền từ
Không ôm tròn hai đứa
Nên em còn làm thơ
Khóc tình yêu dang dở.”*

Đà Lạt những ngày tháng cũ quả thật đã lưu lại biết bao kỷ niệm trong lòng người đã từng có một thời sinh sống tại thành phố sương mù này, nhất là trong tâm hồn những người xa xứ.

LS. Ngô Tăng Giao
(Trích” ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ”)

**Merry
Christmas
& HAPPY NEW YEAR**